

עין משפט‏^[1]‏
גַּר מִצוּחַ

עא א מיי פֿ״ג מהל' מעשר שני הל' א סמג לאוין רסד:

עב ב מיי פטו"ז מהל' טומאת אוילין הל' יא סמג עשין רמו:

עג ג מיי פ"צ מהל' מעשר שני הל' ח פ"ג הל' ג

סמג עשין קלו:

עד ד ה מיי שס פ"צ הל' ח סמג שס:

עה ו מיי שס הל' ו:

‏^[1]‏

ליקוטי רש"י

לֹא בַעֲרָתִי מִמֶּנּוּ בַטָּמֵא וכו'. והכי פירושו מכלל שנאמר בידיו מעשר לא ביערתי ממנו בטמא דמשמע זין שאני טמא כו' הוא ממודה שלא נעשו כּאשׁ ולא הדליק זו את הגר וכל שכן נטהור דלא ניתן אלא לאכילה ושמיא וסיכה וממילא שמעינן מדלא הוצרך להטוות על הטהור שמע מינה הכי קאמר אפילו נשעת הטומאה שלא יכולתי לאוכלו לא נחתיו להדלקה אלאא אינו נאכל בטומאה והיכן מוזהר על כך. איני יודע. לאו מפורש לכך נאמר לא חוכל ושתאם פריך הס"ס מקמי דליסליק למילתיה.
טומאת הגוף בהדיא בתיבה. ואמאי קתני איני יודע. בשעריך **תאככלנו.** נפסוקי המוקדשין קאי לאחר פדיונן שאוכלין זר ויבמות עג:י. מנין לַמעשר שני שנטמא שפודין אותו אפי"ו בירושל"ם. שאין מעשר טהור נפדה סס דכתיב (דברים יד) כי ירחק ממך [וגו'] ונתת צדקק ולא כשהיה בירושלים [בבא מציעא גג:]. אפי"ו בירושל"ם. לאחר שנכנס ורץ על גב דדרשינן (שס יד) כי ירחק ממך המקום וזרת הכסף צדק. צדקוק מקום אתה פודה וזר ולא נקדוץ מקום [סנהדרין קיב:]. ואין **שאת אלא אכילה.** כשלא חוכל לאוכלו כגון זה שניטמא ונתת צדקף [פסחים לו:]. ואין **שאת אלא אכילה.** והכי קאמר קרא כי ירחק ממך המקום אז כי לא חוכל לאוכלו שנטמא וזרת הכסף צדק [סנהדרין קיב:].

‏^[1]‏

תורה אור השלם

(א) **לֹא אֶבְלֵתִי בְּאִנִּי מִמֶּנּוּ וְלֹא בְעֲרָתִי מִמֶּנּוּ בַטָּמֵא וְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שְׂמֵעָתִי בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֵי עֲשֵׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי:**

[דברים כו, יד]

(ב) **נָפֵשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בּוֹ וְטָמְאָה עַד הָעֶרֶב וְלֹא יֵאָכֵל מִן הַקֹּדְשִׁים כִּי אִם יָרָחַץ בְּשֵׁלֹו בַמַּיִם:**

[ויקרא כב, י]

(ג) **לֹא תוֹכֵל לְאַכֵּל בְּשַׁעֲרֵיךָ מַעֲשֵׂיךָ דְבָרֶיךָ וְתִירִשְׁךָ וְיִצְהָרֶיךָ וּבְכֹלֹת בְּקֶרֶךָ וְצִאֲנֶיךָ וּכְל נִדְרֶיךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן וְנִגְבְּהֶיךָ וְתִרְוַמֹת יָדֶיךָ:**

[דברים יב, יז]

(ד) **בְּשַׁעֲרֵיךָ תֹאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר וְיִדְּוּ בְּצִבּוֹר וְכֵאלֵל:**

[דברים טו, כב]

(ה) **וְכִי יִרְבֶּה מִמֶּךָ הַדָּרָךְ כִּי לֹא תוֹכֵל שְׂאֲתוֹ כִּי יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם בְּנִמְנָן מִמִּשְׁאֵת כָּלֶם חֲמִשׁ יוֹדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ:**

[ו' (בראשית מג, יד)]

יט:

רישא במעשר שני **טמא וגברא** **טמא.** או או קאמר דנחלא מינייהו לקי: **הוא** **בפנים** **ומשאו** **מבחוץ** **מהו** **אמר ליה**

כי ירחק ממך המקום **מומלואך**. כך גירסת הקונטרס וי"ג ממך לחודיה כלומר ממך גופך והרי גופו צפנים וקשה על זה דאם כן אדם שגופו צירושלים ופירות מעשר שני שלו צעירו א"כ לא יוכל לחללס כיון שגופו צירושלים וזה אינו דעד כאן לא מיציעא ליה לרצ פפא אלא דנקיט קניא ואי לא (ו) קניא מודה דיכול לפדותס אע"ג דגופו צפנים כיון שהפירות חוץ לירושלים והוא נותן טעס^י דהא קרינן צו לא תוכל שאתו אף צגופו צפנים ושמה איכא למימר דשצקיה לקרא דממך דמשמע מגופך דליהו קא דחיק ומוקמי אנפשיה היכא דלא שייך שס לא תוכל שאתו שאינו מחוסר טעינה כזה שהוא על כתפיו ורצ פפא מיציעא ליה צקניא כך נראה למשי"ח אצל על גירס' דממילואך קשה דממילואך היינו המשוי כדפירש הקונטרס (י) גצי משאו מצפנים וגופו מצחון וכיון שמשאו מצחון^י קרינן כי ירחק ממלואך וי"ל דממלואך מגלה לנו דהגוף והמשוי צחד והוה ליה צמקת המשוי צפנים: **אמר** **רבי יוחנן** **מאימתי** **מעשר שני חייבים עליו** **משיראה פני הבית.** וקשה דכיון דקודם שיראה פני הבית הכי נמי דמותר לאכלו חוץ א"כ למה הוצק לעולם לפדות מעשר שני וי"ל דודאי ליכא לאו אצל עשה איכא דכתיב^י וזרת הכסף צדק אצל צלא פדייה לא:

מיתיבי רבי יוסי **אומר כו'.** ה"ה דמאי לאותבי (ח) ממתניתן דאוקי לעיל סיפא צמעשר שני טהור דאכיל חוץ לחומה אלא ודאי משני דעייליה ואפקיה אצל הכא קשיא מאי למימרא וצמתני' ליכא למפרך דהא קא מהני^י ליה למלקיות דלא השמיענו שום חידוש צהס: הא

בפנים קלטהו מחיצות הוא בפנים ומשאו בחוץ מהו יתנא להו ההוא סבא בדבי רבי שמעון בן יוחי ^(א) כי ירחק ממך המקום ממילואך בעי רב פפא ינקיט ליה בקניא מאי תיקו אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן מעשר שני מאימתי חייבין עליו ^ימשראה פני החומה מ"ט דאמר קרא ^{יב} לפני ה' אלהיך תאכלנו (שנה בשנה^{יז}) וכתיב ^ג (כי) לא תוכל לאכול בשעריך כל היכא דקרינן ביה לפני ה' אלהיך תאכלנו קרינן ביה לא תוכל לאכול ביה לא קרינן ביה לא קרינן ביה לא תוכל לאכול בשעריך מיתיבי ^ה רבי יוסי אומר כהן שעלתה בידו תאנה של מבל אמר תאנה זו תרומתה בעוקצה מעשר ראשון בצפונה ומעשר שני לדרומה והיא שנת מעשר שני והוא בירושלים או מעשר עני והוא בגבולין אכלה

בפסיעה אחת. אע"ג דכתיב ירחק דמשמע טוצא ת"ל כי לא תוכל שאתו לנושאו ולהציאו לפניס מן החומה דהכחוז לא חלה הדצר צריחוק אלא צנטילה דכל זמן דאיכא למיעצד אכתי נטילה והצאה לפניס אפילו פסיעה אחת פודה חומו: לבודר' אלעזר. למעשר שני שנטמא: מאי שאתו. שמע מינה לכדרב אסי: יתיב רצ חנינא ורצ הושעיא אפיתחא דירושלים וקא מיצעי להו: ממלואך. מכל מילוי שלך ומשא של אדם חשיב מלואו דלא תימא ממך ממקצתך דכל זמן שרחק מקצתך^י יהא נפדה אלא כי ירחק ממלואך פדה אצל כשאתה צפנים או משאך צפנים לא רחק המקום ממלואך ושוב לא תפדה אלא ואכלת שס: בעי רב פפא. הוא מצפנים ונקיט משאו צקניא ארוך מצחון: מהו. כיון דלאו ממש על כתיפו הוא איך זה מלואו והרי הוא כמוטל לארך ונפדה או דלמא כיון דנקיט ליה משאו קרינא ציה תיקו כן נראה צעיני רצי ועיקר: משיראה פני החומה. וחוץ לחומה דמתני' היינו דעייליה ואפקיה: דלא קרינא ביה לפני ה' אלהיך. דלא הכניסו לפניס: כהן שעלתה בידו תאנה של מבל ואמר תאנה זו תרומתה בעוקצה. צלז וצנה: מעשר ראשון בצפונה. צלז לפון שלה והוא אחוזה כנגד מזרח וכן מעשר שני צדרומה: תרומה בעוקציה כו'. דצעי ראשית שיהא שיריה ניכרין^י והלכך צעינן סיוס והאי דמתן (דמאי פ"ו מ"ד) שני לוגין שאני עמיד להפריש הרי הן תרומה צמקומן פליג אהא דלא צעי ראשית שיהא שיריה ניכרין: והיא שנת מעשר שני^י. ואותה שנה שניה^י שראוי לימן צה מעשר שני: והוא בירושל"ם. כשקרא שמות הללו על אותה תאנה: מעשר עני בגבולין. או שהיא שנת מעשר שלישית ואמר מעשר עני צדרומה ולא אמר מעשר שני והוא אפי' צגבולין: לוקה

אלו הן הלוקין

פרק שלישי

מכות

הניחא למאן דאמר כו'. פלוגתא היא צאיהו מקומן^{יז}: רישא במעשר שני טמא. וקאכיל ליה צירושלים צלא פדייה: ה"ג ודיבן מוזהר על אכילה שלא יאכלנו בטומאה איני יודע ת"ל לא תוכל וגו'. כך היא שנויה צסיפרי וכשקצעוה כאן לא הספיקו לגומרה עד דאקשי

גמרס טומאת הגוף צהדיא כתיב ציה ולא יאכל מן הקדשים כי אס רחץ וגו' ומוקמינן לה ציצמות^י צמעשר (ד) מדכתיב כי אס רחץ הא רחץ טהור דטצל ועלה חוכל צמעשר: (רבינו גופו טהור ויצאה נשמתו בטהרה לא פירש יותר מכאן ואי"ך לישון תלמידו ר' יהודה בר' נתן^י): (ה) כך הוא לשון הצריחא (כלומר) איני יודע להיכן מוזהר לכך תלמוד לומר לא תוכל וגו' והש"ס לא שציק ליה לאסוקי מילתיה אלא קדים ופרץ ומתמה אמאי קאמר איני יודע הא טומאת הגוף צהדיא כתיבא נפש אשר תגע צו כו' לא יאכל מן הקדשים כי אס רחץ צצרו צמים ואמרינן ציצמות דהאי קרא צמעשר שני קאמר דטצל ועלה חוכל כו': וליה"ן הוא אומר. צצכור צעל מוס (שנפדה^י) צשערץ תאכלנו ולעיל מיניה כתיב כי יהיה צו מוס: אפי"ו טמא וטהור. דלע"ג דאסור צגזיה ועצדה כדאמרינן (בכורות דף טו.) צכל אות נפשך תוצת ואכלת צצר תוצת ולא גזיה ואכלת ולא לכלצך צצר ולא חלצ אפי' הכי טמא וטהור חוכלין אותו צצקערה אחת דנאכליס צטומאת הגוף וצטומאת עצמן דכיון דטמא חוכל צהן היינו צטומאת הגוף חוכל הטהור וכשהטהור חוכל עמנו לאחר שנגע צו היינו טהור חוכל טומאת עצמו שאכל את הטמא: האי טמא דשראי לך התם. צצכור צעל מוס דכתיב ציה צשערך הכא גצי מעשר לא תוכל^י והיינו לא תוכל לאכול צשערך כלומר אי אתה רשאי לאכול מעשר שני צמורת צכור שכתוב צו צשערך דצעל מוס דצכור נאכל צטומאת עצמו וצטומאת הגוף וזה אסור: ומג"ץ דבר פדייה הוא. מעשר שני שנטמא דמדקאמר צמתני' שלא נפדה מכלל דאי צעי פריק ואפילו צירושלים דלע"ג דמעשר שני טהור אינו נפדה צירושלים דכתיב^י כי ירחק ממך ונתת צכסף צריחוק מקום אתה פודה ולא צקירוצ מקום (קדושין דף ט"ו): ואין שאת אלא אכילה. והכי קאמר קרא כי ירחק ממך שיהא מעשר טהור חוץ לירושלים או אפילו הוא צירושלים אלא שאי אתה יכול לאוכלו שנטמא ונתת צכסף: אפי"ו

החומה דהכחוז לא חלה הדצר צריחוק שני שנטמא דכתיב שני שנטמא: לבודר' אלעזר. למעשר שני שנטמא: מאי שאתו. שמע מינה לכדרב אסי: יתיב רצ חנינא ורצ הושעיא אפיתחא דירושלים וקא מיצעי להו: ממלואך. מכל מילוי שלך ומשא של אדם חשיב מלואו דלא תימא ממך ממקצתך דכל זמן שרחק מקצתך^י יהא נפדה אלא כי ירחק ממלואך פדה אצל כשאתה צפנים או משאך צפנים לא רחק המקום ממלואך ושוב לא תפדה אלא ואכלת שס: בעי רב פפא. הוא מצפנים ונקיט משאו צקניא ארוך מצחון: מהו. כיון דלאו ממש על כתיפו הוא איך זה מלואו והרי הוא כמוטל לארך ונפדה או דלמא כיון דנקיט ליה משאו קרינא ציה תיקו כן נראה צעיני רצי ועיקר: משיראה פני החומה. וחוץ לחומה דמתני' היינו דעייליה ואפקיה: דלא קרינא ביה לפני ה' אלהיך. דלא הכניסו לפניס: כהן שעלתה בידו תאנה של מבל ואמר תאנה זו תרומתה בעוקצה. צלז וצנה: מעשר ראשון בצפונה. צלז לפון שלה והוא אחוזה כנגד מזרח וכן מעשר שני צדרומה: תרומה בעוקציה כו'. דצעי ראשית שיהא שיריה ניכרין^י והלכך צעינן סיוס והאי דמתן (דמאי פ"ו מ"ד) שני לוגין שאני עמיד להפריש הרי הן תרומה צמקומן פליג אהא דלא צעי ראשית שיהא שיריה ניכרין: וזאתה שנה שניה^י שראוי לימן צה מעשר שני: והוא בירושל"ם. כשקרא שמות הללו על אותה תאנה: מעשר עני בגבולין. או שהיא שנת מעשר שלישית ואמר מעשר עני צדרומה ולא אמר מעשר שני והוא אפי' צגבולין: לוקה

(י) **וַיֵּשֶׁא מִשְׁאֵת מֵאֵת פָּנָיו אֶלְהֶם וַתֵּרֶב מִשְׁאֵת בְּנִמְנָן מִמִּשְׁאֵת כָּלֶם חֲמִשׁ יוֹדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ:**

[ו' (בראשית מג, יד)]

(י) **כִּי אִם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וְדָלּוּ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ וְשִׁמְחֶתָ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּכֹל מִשְׁלַח יָדְךָ:**

[דברים יב, יח]

מסורת הש"ס‏^[1]‏
עַם הַטּוֹמֹת

(א) יצמות דף עג:, (ב) פסחים לו: צ"מ גג. סנהדרין קיג:, (ג) [מוס'] פ"ג וע' מוס' ר"ה יב. ד"ה חנא כו:], (ד) [נחיס ג:], (ה) [עד:], (ו) דברים יד כה, (ז) ליתא שם אלא בירושלמי ספ"ק דמע"ש, (ח) ערובין לו ע"ב.

‏^[1]‏

הנהרות הב"ח

(א) גמרא וקא אכיל ליה חוץ לחומה: (ב) שם טמא דשראי לך (גצי טהור הסס) חא"מ וי"צ ס"א גצי בכור: (ג) שם רצ חנינא ורצ הושעיא (וקא מיצעי להו אפיתחא דירושלים מהו פשיטא) חא"מ וי"צ ס"א ורצ הושעיא אפיתחא דירושלים וקא מיבעי להו פשיטא הוא כו': (ד) רש"י ד"ה ה"ג והיכן וכו' ציצמות צמעשר שני מדכתיב: (ה) ד"ה איני יודע כך הוא לשון וכו' היכן מוזהר על כך תלמוד לומר וכו' למילתיה אלא וכו' ולא יאכל: (ו) תוס' ד"ה הוא פנים וכו' ואי לא נקט קניא מודה וכו' כיון שהפירות חוץ לירושלים והוא נושא אותם לירושלים דהא קרינן צו לא תוכל: (ז) בא"ד קשה דממילואך היינו המשוי כדפי' הקונטרס וכיון שמשאו מבחוץ קרינן ביה כי ירחק ממילואך לגבי משאו מבפנים וגופו מבחוץ וי"ל כלי"ל וי"צ ואין להקשות דלמא אה"נ דההוא גופיה פשיט ליה דקרינן ציה [כי ירחק] די"ל דא"כ כ"ש צקניא דקרינן ציה כי ירחק ומאי קא מיצעי ליה לרצ פפא: (ח) ד"ה מיתיבי וכו' לאותמו צמתניחין וכו' אלא דאמתני' ודאי משני וכו' ואמתניחין ליכא למיפרך מאי למימרא דהא קא מני להו למלקות:

‏^[1]‏

הנהרות וציונים

[א] רש"א ת"ל (גליון) וכ"ה בכת"י וביבמות, וברש"י וריבין כאן: [ב] צ"ל אלעזר (גליון) וכ"ה בכת"י: [ג] צ"ל כי אם לפני כו' (גליון): [ד] רש"ש מ"ז: [ה] והוא חתנו של רש"י ז"ל (גליון): [ו] ט"ס (רש"ש ומראה כהן): [ז] צ"ל תיבול' (באה"מ, וכ"ה בכת"י): [ח] צ"ל ממקצתך (באה"מ, וכ"ה בכת"י): [ט] רש"א מה"ד מע"ש בדרומה ואותה כו' (גליון): [י] צ"ל ואותה שנה היא שנה שראוי (אמרי בנימין עיי"ש): [יא] צ"ל לירושלים וזהו צותן דהא (מהר"ם, בדפדפי' ליתא תיבת "טעם", ועי' הג' הב"ח): [יב] כדפירש הקונטרס כאן במישאו מבחוץ א"כ קרינן כי ירחק ממלואך כו' רש"א (גליון), וצריך להוסיף ממלואך גבי משאו מבפנים וגופו מבחוץ וצ"ל כו', דהג"י בדפדפי' שלפני המהרש"א כדפירש בקונטרס וכיון שמשאו מבחוץ קרינן כי ירחק ממילואך גבי משאו מבפנים וגופו מבחוץ וצ"ל, ועי' גי' המהר"ם: [יג] רש"א מני (גליון):